

2022-08-18

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen
Anna Kråik Åström
Tfn: 063-147622

E-post: anna.astrom@regionjh.se

RS/684/2020

Utredning för implementering FN:s urfolksdeklaration

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen beslutade 2020-11-04 (RS/684/2020) att Region Jämtland Härjedalen ska genomföra en utredning av vad det skulle innebära om regionen beslutade att implementera hela eller delar av FN:s urfolksdeklaration. Regiondirektören fick i uppdrag att söka formerna för utredningen.

Ett utredningsarbete har pågått från februari 2021 till februari 2022. Utredningen redogör för vad som blir *följden* av att Regionen implementerar de rättigheter i Urfolksdeklarationen som är av betydelse för Regionens beslutsfattande och verksamheter. Utredningens förslag tar sin utgångspunkt i rätten till självbestämmande, rätten till hälsa, rättigheter till land, vatten och naturresurser samt språkliga och kulturella rättigheter.

Förslagen i utredningen innebär i korthet att Region Jämtland Härjedalen ska öka samiskt inflytande genom inrättande av ett samiskt självbestämmandeorgan, en samisk folkförsamling. Detta organ ska ta fram egna beslutspositioner i frågor av betydelse för urfolket samerna inom ramen för regionens ansvarsområde. Det har därefter rätt att delta i ärendeberedningen på sätt som ger urfolket samerna en reell möjlighet att inverka på beslutet. När beredningen är avslutad beslutar den offentliga institutionen ensam.

För identifiering av samiska frågor, ärendeberedning och beslutsöverläggningar ska det inom regionstaben rekryteras tjänstepersoner till en funktion för samiska frågor som bistår Region Jämtland Härjedalens förtroendevalda och organisation i arbetet med att genomföra samiskt självbestämmande inom regionens ansvarsområde. Också till den samisk folkförsamlingen ska tjänstepersoner rekryteras.

I tillägg beskriver en Färdplan för införande av *hur* Regionen kan gå till väga för att implementera rättigheterna i urfolksdeklarationen. Region Jämtland Härjedalen förväntas uppnå detta genom att skrivningar fogas till dess styrdokument som anger att åtgärder ska vidtas som främjar införandet av dessa rättigheter.

Vidare föreslås att utbildning av personal och folkbildning av regionens medborgare gällande urfolksdeklarations rättigheter och skyldigheter sker kontinuerligt och långsiktigt.

Under utredningsarbetet har nära dialog förts med regionens samiska samråd, samtliga regionledningsgrupper och med de förtroendevalda. Vidare har en workshop genomförts med regionfullmäktige i februari 2022. Under våren har också dialog inom det samiska samhället skett. Samebyar, sameföreningar, sametingspolitiker samt Sametingets ledningsgrupp har samtliga bjudits in till dialogmöten. I samtliga dialogmöten har det samiska samhället mött utredningens förslag med positiva reaktioner och man är införstådd med att det krävs ett engagemang från det samiska samhället om beslut att införa färdplanen skulle tas.

Regeringen har beslutat om en ny lag (2022:66) om en konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket. Syftet är att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. Konsultationsordningen införs för kommuner och regioner fr o m 1 mars 2024.

Konsultationsordningen innebär kort att regionerna blir skyldiga att konsultera företrädare för det samiska folket innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för urfolket samerna. Huvudprincipen är att Sametinget ska konsulteras i ett ärende som företrädare för det samiska folket. Om ärendet kan få särskild betydelse för en sameby ska även samebyn konsulteras. Om ärendet kan få särskild betydelse för en samisk organisation med hänsyn till dess ändamål enligt stadgarna och organisationen anmält intresse av att delta i konsultationer, ska även organisationen konsulteras.

Genom att stödja införande av en samisk folkförsamling skapas en regional samverkansorganisation vilken kan hantera en rad frågor som regionen från 2024 behöver konsultera samiska företrädare och där de samiska företrädare behöver ta fram samiska ståndpunkter.

Kostnaderna för 2023 avser dels en tjänst under del av året i regionen, dels en tjänst under del av året kopplat till den samiska folkförsamlingen, cirka 1 miljoner kronor. Därtill omkostnader för årsmöte och styrelsemöte den samiska folkförsamlingen, cirka 0,5 miljoner kronor.

Regiondirektörens förslag

1. Utredning för implementering av FN:s urfolksdeklaration godkänns.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- a. Region Jämtland Härjedalen ska implementera FN:s deklaration om urfolkens rättigheter i organisationen enligt upprättad färdplan.
- b. Regionstyrelsen får i uppdrag att verka för att en samisk folkförsamling inrättas i samverkan med det samiska samhället.
- c. Regionstyrelsen får i uppdrag att utifrån förslagen i rapporten vid behov återkomma med förslag på justerade reglementen för nämnder och styrelsen.
- d. Regionstyrelsen får i uppdrag att påbörja implementering av färdplanen.
- e. 1 500 000 kr av regionstyrelsens budget avsätts inom ramen för regiondirektörens förfogandeanslag för att påbörja implementeringen under 2023.
- f. Budget för 2024 och framåt på 2,4 mnkr tas med i kommande budgetprocess.

I tjänsten
Anders Byström
Tf. Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Utvecklingsstrateg
Sametinget